

A Független Rendészeti Panasztestület 292/2013. (X. 22.) számú állásfoglalásának ismertetése

I.

Súlyos alapjogsérelmet állapított meg a Független Rendészeti Panasztestület¹ azon panaszos ügyében, aki jogi képviselő útján tett panaszt a vele szemben 2012. november 22-én foganatosított rendőri intézkedéssel összefüggésben.

A panaszban előadottak szerint a sérelmezett intézkedés napján a rendőrség 12 főt – köztük a panaszos fiát, V. F.-et – állított elő kábítószerrel való visszaélés bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárással összefüggésben. Az előállított személyek hozzátartozói – többek között a panaszos, V. G., a panaszos másik fia és R. A. – gyülekeztek a rendőrkapitányság épülete előtti utcán, egyrészt információk szerzésének céljával azt illetően, hogy mi okból állították elő rokonaikat, másrészt arra várva, hogy az előállított személyek kihallgatásuk után távozhassanak a rendőrségről.

A panaszbeadvány szerint a helyszínen maximum 30 fő volt, három egymástól független csoportban. Az egyik csoport már elhagyta az utcát a sérelmezett intézkedés megkezdéséig, mivel hozzátartozójukat időközben kiengedték. Úgy tűnt, hogy V. F. is szabadon távozhat, azonban a rendőrkapitányságról távoztában két nyomozó az udvarról visszahívta őt az épületbe. Körülbelül 20–25 perc múlva ismét kiengedték V. F.-et, a rokonai ekkor vették észre, hogy sérüléseket szenvedett. Ezután V. F. rokonai, köztük a panaszos is, kiabálni kezdtek, sérelmezve V. F. megverését, valamint a látlelet felvételére és a rendőrök feljelentésére utaló mondatokat tettek. Ezt

DR. BARNA CLAUDIA – jogász, a Független Rendészeti Panasztestület tanácsadója

¹ A továbbiakban: Testület.

követően több rendőr jelent meg a rendőrkapitányság udvarán, a kerítés előtt, majd a kerítésen kívül tartózkodókkal szemben kezdtek intézkedni felszólítás nélkül.

A panaszos elmondása szerint a rendőri intézkedést megelőzően közvetlenül a kapu előtt állt és néha odakiabált a rendőröknek, akik közül az egyikük becsmérítő kijelentést tett a cigányokra és kiköpött, erre válaszul a panaszos is köpött egyet a földre. Ezt követően a panaszos meghallva, hogy a rendőrök utasítást kaptak az intézkedésre, el kezdett szaladni, először a szemben lévő ház melletti járdáig, majd a garázsokig, ahol a rendőrök utolérték, és földre vitték, majd előállították. A panaszos azért futott el, mert megijedt a rendőröktől, akik kergetni kezdték.

A panasz megalázónak és durvának írta le a rendőrök intézkedését, akik nem azonosították magukat, és nem közöltek semmit az intézkedés céljaként és okaként. A panaszos jogi képviselője felhívta a Testület figyelmét az intézkedésről készült, és azóta nyilvánosságra hozott és többek között a You Tube videomegosztón is elérhető rendőrségi felvételekre, amelyen jól látszik, hogy rátérdeltek a panaszos hátára, majd őt több méterre keresztül térdre vonszolták a betonon.

A testi kényszer alkalmazását megelőzően nem történt rendőri figyelmeztetés. „Tegye hátra a kezét!” – ez volt az összes utasítás a panaszos felé. A testi kényszerrel egyidejűleg pedig a panaszos kezeit hátra bilincseltek, amely előtt csak a fent említett utasítás hangzott el. A panaszos kérésére egy idő után előre helyzetben bilincseltek egymáshoz kezeit. Körülbelül délután 2 órától következő nap hajnali 5 óráig alkalmazták a rendőrök bilincselést a panaszossal szemben.

A panaszos előállítása délután 2 órától másnap hajnali 5 óráig tartott, amelynek során a panaszosnak mosdóba kellett mennie, ahová egy férfi rendőr kísérte el, hiába kérte, hogy vele azonos nemű kísérje, majd a férfi nem engedte, hogy magára csukja az ajtót.

A fentiekén kívül a panaszban az is olvasható, hogy a rendőrök alapjogot sértő módon intézkedtek V. G.-vel, V. F.-fel és R. A.-val szemben is, miközben a helyszínen lévők cigány származására sértő kijelentésekkel, felkiáltásokkal éltek. Ezen kívül gázspray-vel lefújtak több embert, akik éppen az utcán tartózkodtak, vagy a kiabálásra rohantak le a lakásaikból.

A panaszos jogi képviselője továbbá úgy nyilatkozott, hogy a fenti alapjogsérelmekre a rendőrök által a panaszos és társai külső jegyei alapján, a nyilvánvalóan érzékelhető roma származása miatt került sor – erre utalnak ugyanis a rendőrök részéről az intézkedés során elhangzott fenti kijelentések.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez.

Az illetékes rendőrkapitányság a panaszolt intézkedés előzményeként beszámolt arról, hogy büntetőeljárást folytat ismeretlen tettes ellen a Btk.² 283/B. § b) pontjába³ ütköző és aszerint minősülő visszaélés új pszichoaktív anyaggal büntett elkövetése miatt, mivel megalapozott gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy város területén ismeretlen személyek kábítószer kereskedelmet folytatnak.

A nyomozás során beszerzett adatok alapján 2012. november 22-én 8 órától összehangolt akció került végrehajtásra a rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya és a Felderítő Alosztálya, valamint a Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya és Akció Alosztálya bevonásával. A rendőri intézkedés során 12 főt, többek között V. F.-t állították elő 12 óra 30 perckor.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a rendőrkapitányságra történő előállítás során 4 nő a kapitányság területén, a bejáratnál hangoskodott, kiabált, elégedetlenkedett a hozzátartozóik előállítása miatt. A fegyveres biztonsági őr kérése ellenére sem hagyják el a rendőrkapitányság területét, azt csak Gy. Á. r. zászlós és Cs. T. r. zászlós többszöri rendőri felszólítására háborogva, kiabálva tették meg, majd a kaput bezárták utánuk, azonban ezen személyek továbbra is a kapitányság környékén mozogtak. 13 óra 30 perckor a kapitányság előtti utcán 20 fős tömeg jelent meg hangoskodva, kiabálva, akik elállták a rendőrkapitányság kijáratát. A fegyveres biztonsági őr újból kiment a kapuhoz és felszólította őket, hogy fejezzék be ezt a viselkedést, álljanak hátrébb a bejáratától, ne akadályozzák az épületbe való bejutást. Ezt követően a tömeg kb. 40 főre növekedett, akik a kapitányság előtt folyamatosan hangoskodtak, kiabáltak, megkérdőjelezték az előállítások jogszerűségét. 14 óra 50 perckor a tömeg már kiabált, ordítva követelték a hozzátartozóik szabadon bocsátását, valamint durva szavak kíséretében fenyegetőztek, több személy rázta a kerítést, próbálta kinyitni a kaput. Ekkor M. K. r. zászlós a kapitányság épületéből, G. R. r. zászlós, H. G. r. törzsőrmester, B. Á. r. törzsőrmester, M. A. r. törzsőrmester és K. G. r. őrmester az udvaron parkoló szolgálati gépjárművektől odamentek a 20 méterre lévő kerítéshez. Többször is felszólították a személyeket, hogy nyugodjanak meg, jogellenes cselekményeiket hagyják abba, különben elő lesznek állítva a kapitányságra. Ekkor a tömeg közvetlenül a kapitányság kerítésénél helyezkedett el, és a felszólítással mit sem törődve tovább üvöltött és fenyegetőzött. Annyira ag-

² Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.)

³ A Btk. hivatkozott rendelkezése szerint büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki új pszichoaktív anyagot előállít, kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik.

resszíven viselkedtek, hogy a kerítéshez préselődtek, majdnem benyomva azt, egyre jobban hergelve egymást. A kerítés mellől a panaszos is fenyegette a rendőröket, és azt kiabálta, hogy „szabadítsuk ki őket”, majd leköpte a tőle 1–2 méterre álló B. Á. törzsrőmestert. A tömegben több személy is agresszív, kifejezetten ellenséges magatartást tanúsított, a jogellenes cselekményeket nem hagyta abba, ezért M. G. r. alezredes utasítást adott a főbb hangadók kiemelésére, így a panaszos előállítására is, és megjelölte őket ruházat alapján. Ezt követően a megjelölt személyek a kerítést elengedve futásnak eredtek. Az intézkedést megkezdő rendőrök a kapuban álló tömegben keresztül a megjelölt személyek után rohantak.

G. R. r. zászlós és B. Á. r. törzsrőmester kísérelték meg a panaszos előállítását. G. R. r. zászlós közölte a panaszossal, hogy elő fogják állítani, de a tömeg másik része, körülbelül 15–20 fő körbevette, és el kezdték lökdösmi őket, majd a panaszost elhúzták körülbelül 3–4 méter távolságba, így vele szemben a tényleges testi kényszer és bilincselést azonnal nem lehetett megkezdni. Eközben G. R. r. zászlós és B. Á. r. törzsrőmester testi kényszer alkalmazásával a karját megfogva a földre akarták vinni V. F.-et, aki ellenszegült, ezért ők a földre estek. G. R. r. zászlós, miközben a testi kényszer alkalmazta, a B. Á. r. törzsrőmestert leköpő panaszos G. R. r. zászlóst hátulról megragadta és ordibálva rángatni kezdte. Ezt követően a panaszost B. P. r. zászlós és Cs. T. r. zászlós többszöri felszólítást követően testi kényszer alkalmazásával földön hasaló testhelyzetbe földre vitték, térdeikkel rögzítették, és kezeit hátrabilincseltek, végül előállították a rendőrkapitányságra.

Az illetékes rendőri szerv megküldte a rendőri intézkedésről készült videofelvételt, amelyen csak a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő intézkedés egy része látható.

III.

A Testületnek először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszt az arra jogosult személy terjesztette-e elő.

Az Rtv.⁴ 92. §-ának (1) bekezdése⁵ alapján panasz előterjesztésére az a személy jogosult, akinek alapvető jogai az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása során sérültek. A panaszbeadvány szerint a rendőrök a kerítés mögött álló más

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.)

⁵ Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint „akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

személyekkel szemben is foganasítottak intézkedést, valamint gázspray-vel lefűjtak több embert – akik éppen az utcán tartózkodtak, vagy a kiabálásra rohantak le a lakásaikból –, illetve az intézkedés alatt a helyszínen lévők cigány származására sértő kijelentéseket tettek. Tekintettel arra, hogy ezen személyekkel szemben foganasított intézkedés, illetve alkalmazott vegyi eszköz, valamint ezen személyeket érintő rendőri fellépés a panaszos alapvető jogát nem érintette, a Testület a panaszbeadvány ezen részére vonatkozóan nem folytatta le a vizsgálatát.

Szükséges megjegyezni, hogy a Testület a V. G.-t V. F.-et és R. A.-t érintő rendőri fellépést külön panaszeljáráásban vizsgálta.

A Testület érdemi vizsgálatát a panaszbeadványban és annak kiegészítésében foglaltak, valamint a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján folytatta le, illetve a panasz egyes részeinek értékelésében figyelemmel volt az intézkedésről készített rendőrségi videofelvételre is.

A Testület elsőként a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg, amelynek jogalapjaként a rendőrség az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját⁶ jelölte meg, mivel a panaszost garázdaság, és hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény elkövetésén tetten érték.

A Testületnek a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságának vizsgálatakor azt kellett mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja, és ha igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”. Ennek megítélése során figyelemmel volt az Rtv. 13. §-ára⁷, amely egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt, így például bűncselekményt megvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. A rendőrségi iratok egyértelműen azt tartalmazzák, hogy a rendőrök a panaszossal szemben a rendőrkapitányság előtt tanúsított jogellenes magatartása miatt kezdeményeztek intézkedést. A panaszbeadvány is a panaszos rendzavaró magatartásról számolt be, amely szerint a pa-

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el”.

⁶ Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték.

⁷ Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

naszos az épület előtt összegyűlt tömeg tagjaként kiabálni, fenyegetőzni kezdett, illetve az egyik rendőr felé köpött. A Testület a panaszbeadványban leírt panaszosi magatartást elegendőnek ítélte meg annak megállapításához, hogy a rendőrségnek a csoportosan elkövetett garázdaság⁸ megvalósulására vonatkozó helyzetértékelése ne minősüljön nyilvánvalóan megalapozatlannak, ezért a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszossal szemben felmerült a jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja, amely a rendőri intézkedést szükségessé tette. Figyelemmel arra, hogy a feltételezett jogellenes magatartást a panaszos a rendőrkapitányság épülete előtt, az intézkedő rendőrök szeme láttára, illetve azok sérelmére követte el, a Testület úgy ítélte meg, hogy a tettenérés feltételei is fennálltak. Mindezek alapján – tekintetbe véve, hogy tettenérés esetében az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre – a Testület megállapította, hogy jogszerű volt a panaszos elfogása és előállítása, ezért a panaszos személyi szabadsághoz való jogát nem érte sérelem.

A Testület a hivatalos személyi elleni erőszak bűncselekmény tettenérése feltételeinek fennállását mint előállítási ok meglétét nem vizsgálta, mivel az előállítás jogalapját ebben a vonatkozásban a csoportosan elkövetett garázdaság már megalapozta.

A Testület megállapította, hogy a panaszost az előállítás időtartamával kapcsolatban nem érte jogsérelem, tekintettel arra, hogy a panaszos őrizetbe vételét utóbb elrendelték, amelynek időtartamába az előállítás beleszámít.⁹

A rendőrségi iratok szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. § alapján¹⁰ testi kényszert, valamint a 48. § b) pontja alapján¹¹ támadás megakadályozása, c) pontja alapján szökés megakadályozása, és d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak.

⁸ A Btk. 271. § (1) bekezdése alapján garázdaság bűncselekményét követi el, aki olyan kihívóan közösséggelenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ugyanezen szakasz (3) bekezdés a) pontja értelmében a büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot csoportosan és a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.

⁹ Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 126. § (5) bekezdése szerint a terheltnak az őrizetbe vétel elrendelését megelőző hatósági fogva tartását az őrizet tartamába kell számítani.

¹⁰ Az Rtv. 47. § alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

¹¹ Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkároításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A Testület a kényszerítő intézkedés jogszerűségének megítélésekor a panaszbeadványban előadottaknak tulajdonított alapvető jelentőséget, amely szerint a panaszos az előállítására adott utasítást meghalva elszaladt a rendőrök elől. Ez alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos szökésének megakadályozása okán jogszerűen alkalmaztak bilincset. A Testület bilincselés érdekében alkalmazott testi kényszert is jogszerűnek ítélte a rendőrségi videofelvétel birtokában, ugyanis azon kétség kívül látható, hogy a panaszos aktívan ellenáll, illetve próbálja magát kiszabadítani a rendőrök fogásából és kivonni magát az intézkedés alól.

A Testület az egymásnak ellentmondó rendőri és panaszosi állítások okán nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt elhangzott-e előzetes figyelmeztetés a rendőrök részéről, ezért arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme e tekintetben nem megállapítható.

A Testület a kezek hátra bilincselését a Szolgálati Szabályzat¹² 41. § (6) bekezdés a) pontja¹³ alapján arányosnak értékelte, ugyanis ezen rendelkezés szerint a kezek hátra bilincselése akkor is célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet a szökéstől, márpedig a panaszos vonatkozásában ezen feltételek teljesültek.

A Testület álláspontja szerint a kényszerítő eszköz alkalmazásának módja miatt sem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga. Ugyanis az, hogy a panaszost földre vitték és rátérdeltek a hátára, megfelelt az Rtv. 15–16. §-ban¹⁴ meghatározott arányosság követelményének, figyelemmel arra, hogy a panaszos a rendőri felszó-

¹² A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat)

¹³ A Szolgálati Szabályzat felhívott rendelkezése szerint „a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélirányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől”.

¹⁴ Az Rtv. 15. §-a a következőképpen rendelkezik. A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16. §-a szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

lításoknak nem engedelmeskedett, aktívan ellenállt az intézkedésnek, a felvételen látható módon a földre vitele után is kapálózott és próbált kiszabadulni a rendőrök fogásából, akiknek térdeikkel kellett rögzíteni őt megbilincselése érdekében. A Testület ezzel kapcsolatban megjegyyezte azt is, hogy a panaszbeadványban foglaltakkal ellentétben, a panaszos térden „vonszolására” a videofelvételen nem került sor.

A rendőrségi iratok alapján a panaszossal szemben bilincset 2012. november 22-én 14 óra 50 perctől 2012. november 23-án 2 óráig alkalmaztak. A megküldött rendőrségi iratokból ugyanakkor nem volt megállapítható, illetve a rendőrség a Testület kifejezett felvilágosítás kérése ellenére nem adott tájékoztatást arról, hogy mi indokolta a panaszos megközelítőleg 11 órán át tartó bilincselését. Ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának időtartama az arányosság követelményeinek nem felelt meg, az elérni kívánt célhoz képest a szükséges mértéket meghaladta, amely a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét valósította meg.

A Testület vizsgálta a rendőrök szolgálati fellépés módját. Ezzel kapcsolatban a rendőrség arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszossal szemben az intézkedés okának és céljának a közlése, valamint a rendőrök azonosítása nem, illetve részben történtek meg, mivel azok a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztették volna, azonban az intézkedést lefolytatók rendőri kiléte a kerítésen keresztül történő többszöri felszólítások miatt nyilvánvaló volt.

A Testület figyelemmel a rendőrkapitányság előtt hangoskodó, rendezavaró tömegre és a rendőri utasítást meghallva elszaladó panaszosra, elfogadta a rendőrség azon álláspontját, miszerint az intézkedés megkezdése előtt az Rtv. 20. § (2) bekezdése¹⁵ által megkívánt közlés teljesítése veszélyeztette az intézkedés eredményességét. Ugyanakkor a Testület rámutatott arra, hogy ebben az esetben a rendőröknek a foganatosított intézkedés befejezésekor kellett volna eleget tenniük a tájékoztatási kötelezettségüknek, ennek ellenére a rendőrség tájékoztatása alapján csak az volt megállapítható, hogy „az előzetes közlések az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján nem, illetve részben történtek meg”. A rendőrségi iratok arról nem szólnak, hogy a panaszos tájékoztatása az intézkedés befejezésekor megtörtént-e, és ha igen, milyen tartalommal. Olyan esetekben, amikor a rendőrség a panaszos állítására vonatkozóan nem nyújt az adott kérdésben felvilágosítást, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszos állítását – amelyet jelen esetben a videofelvétel sem cáfol – a

¹⁵ Az Rtv. 20. § (2) bekezdése értelmében a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. Fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

történések valós leírásként. Ennek megfelelően a Testület az alapjogsértés vizsgálata során azon tényből indult ki, hogy a rendőrök nem azonosították magukat és nem közölték a panaszossal az intézkedés célját, ezért megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.

A Testületnek a szolgálati fellépéssel összefüggésben azt is megjegyezte, hogy mind az Rtv., mind pedig a Szolgálati Szabályzat¹⁶ a rendőr nevének és az azonosító számának szóbeli közlését minden egyéb feltétel meglététől függetlenül kötelezővé teszi, ezért minden más, a rendőr kilétére utaló körülményre való hivatkozást – jelen esetben azt, hogy az intézkedést lefolytatók rendőrök kiléte a kerítésen keresztül történő többszöri felszólítások miatt nyilvánvaló volt – nem fogadható el a rendőrök igazolásaként.

A Testületnek ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a részleghajlás-mentes eljárás követelményével és a rendőrök hangnemével kapcsolatban sérült-e a panaszos alapjoga. Ezzel a kapcsolatban arra a megállapításra jutott, hogy noha a videofelvételen jól hallhatóan az egyik rendőr a jelenlevők roma származására utaló sértő kijelentést tesz, míg egy másik durva hangnemben helyezi kilátásba az ellenszegülőök előállítását, ezek a kijelentések nem a háttérben intézkedés alá vont panaszosnak címezik – aki éppen a kialakult hangzavar miatt valószínűleg ezeket nem is hallhatta –, hanem az ott jelenlévő más kiabáló, jajveszékkelő személyeknek mondják. A Testület rámutatott arra is, hogy a panaszossal szemben – még sérelmezett kijelentés elhangzása előtt – szándékos bűncselekmény elkövetésének tettenérése, és nem pedig roma származása miatt kezdeményeztek intézkedést. Ez alapján a Testület az intézkedő rendőrök hangneme miatt nem állapította meg az emberi méltósághoz való jog sérelmét, továbbá a rendelkezésre álló adatokból a Testület nem tudott feltárni olyan körülményt sem, amely alátámasztotta volna, hogy az intézkedés a panaszossal szemben indokolatlanul hátrányosabb volt, ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2)

¹⁶ A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

bekezdésben¹⁷ rögzített részrehajlás-mentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében¹⁸ biztosított egyenlő bánásmód követelményének.

Végezetül a Testület a panasz azon részét vizsgálta meg, mely szerint a panaszos nem egy vele azonos nemű rendőr jelenlétében, illetve nem zárt ajtó mellett használhatta az illemhelyiséget.

A Testület kifejezett felvilágosítás kérése ellenére a rendőrségi dokumentumok nem cáfolták ezt a körülményt, ezért a Testület már fentebb hivatkozott töretlen gyakorlatának megfelelően elfogadta a panaszos erre vonatkozó állítását, ezért megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét.

A megvalósult alapjogsértések a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panaszbeadvány és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

IV.

Mivel a Testület súlyos alapjogsértést állapított meg az ügyben, az Rtv. vonatkozó rendelkezései¹⁹ szerint megküldte állásfoglalását az országos rendőrfőkapitánynak, aki közigazgatási eljárás lefolytatását követően határozatban a panaszt elutasította, úgy ítélte meg, hogy az azonosítás és az intézkedés céljának közlése, a bilincselés időtartalmával, illetve a mellékhelyiség használata kapcsán tett panasz alaptalan. Az országos rendőrfőkapitány ezzel kapcsolatos megállapításait alapvetően olyan rendőrségi jelentésekre alapozta, amelyek nem álltak a Testület rendelkezésére.

¹⁷ Az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

¹⁸ Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

¹⁹ Az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján a Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg, amely határidőbe nem számít bele a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűn-megelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója és a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója számára.